

SQ-101

Total No. of Pages : 03

Seat No.	
-------------	--

**Second Year of the Three Year Law Course (Semester-III)(CBCS)
Fourth Year of the Five Year Law Course (Semester-VII)(CBCS)
Examination, July 2024**

JURISPRUDENCE

Sub. Code : 74811/74847/67353/64251/51088/51113

Day and Date: Thursday, 04-07-2024

Total Marks: 70

Time: 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

- Instructions :
- 1) Attempt Any Four questions from Q. No. 1 to Q. No. 7.
 - 2) Q. No. 8 is Compulsory.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) In case of ambiguity in the Marathi question or ambiguity in the words/terms used in Marathi question, the corresponding English question shall be considered.
- 1) प्रश्न क्रमांक 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 - 2) प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
 - 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) प्रश्नपत्रिकेमध्ये मराठी भाषेतील प्रश्नामध्ये काही संदिग्धता असल्यास अथवा योग्य शब्द उपलब्ध नसल्यास इंग्रजी प्रश्न गृहीत धरण्यात येईल.

Q.1) Define the term Jurisprudence and explain its meaning, scope, utility and significance. (15)

विधिशास्त्र या शब्दाची व्याख्या करा आणि त्याचा अर्थ, व्याप्ती, उपयुक्तता आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

Q.2) Explain fully the 'Analytical School' of Jurisprudence. (15)

विधिशास्त्राची 'विश्लेषणात्मक प्रमाणवादी विचारधारा' पूर्णपणे स्पष्ट करा.

Q.3) Define Legislation and kinds of Legislation. (15)

कायदे आणि कायद्याचे प्रकार परिभाषित करा.

Q.4) 'Rights and duties are correlative' Explain. (15)

‘अधिकार आणि कर्तव्ये परस्परसंबंधित आहेत’ हे स्पष्ट करा.

Q.5) Define 'Person' and state the legal status of unborn child and minor. (15)

‘व्यक्ती’ परिभाषित करा आणि न जन्मलेल्या मुलाचा आणि अल्पवयीन मुलाचा कायदेशीर दर्जा स्पष्ट करा.

Q.6) Define 'ownership' and state its kinds. (15)

‘मालकी’ परिभाषित करा आणि त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

Q.7) What is 'Obligation'? What are its sources? (15)

‘दायित्व’ म्हणजे काय? त्याचे स्रोत काय आहेत?

Q.8) Explain the following or answer in one/two sentences (Any Five) (10)

खालील कोणतेही पाच स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

i) Vicarious liability

व्हिकेरिअस दायित्व

ii) Civil law

नागरी कायदा

iii) Social Justice

सामाजिक न्याय

iv) Volksgeist

संस्कृती

v) Right in Rem and Right in Personam

राईट इन रेम आणि राईट इन पर्सनम

vi) Vested and contingent right
निहित आणि आकस्मिक अधिकार

vii) Physical or Scientific law
भौतिक किंवा वैज्ञानिक कायदा

viii) Principal and Accessory Rights
मुख्य आणि सहायक अधिकार

ix) Motive
हेतू

x) Mens Rea
दोषी मन

Seat No.	
-------------	--

Fourth Year of the Five Year Law Course (Semester-VII)
Second Year of the Three Year Law Course (Semester-III)
(CBCS) Examination, August 2024

Property Law (Paper-II)

Sub. Code : 74812/74848/67354/64252/51089/51114

Day and Date : Tuesday, 06/08/2024

Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) Attempt any four questions from Question No. 1 to 7.
 - 2) Question No. 8 is compulsory.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) If there is any ambiguity in the Marathi language question or if the correct Marathi word is not available then the corresponding English language question will be considered.
- 1) प्रश्न क्रमांक 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 - 2) प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
 - 3) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
 - 4) प्रश्नपत्रिकेमधील मराठी भाषेतील प्रश्नामध्ये काही संदिग्धता किंवा अस्पष्टता असल्यास अथवा योग्य मराठी शब्द उपलब्ध नसल्यास इंग्रजी भाषेतील प्रश्न गृहीत धरण्यात येईल.

Q1) Explain the concept of 'Property' and various kinds of Properties. [15]

‘मालमत्ता’ आणि विविध प्रकारच्या मालमत्तेची संकल्पना स्पष्ट करा.

Q2) Explain the general rules relating to Transferability of Property under section 6 [15]
of transfer of Property Act, 1882.

मालमत्ता हस्तांतरण अधिनियम, 1882च्या कलम 6नुसार मालमत्तेच्या हस्तांतरणाबाबत सामान्य नियम स्पष्ट करा.

Q3) Explain the Doctrine of 'Rule against Perpetuity' and 'Doctrine of Election'. [15]

‘श्वाश्वतते विरुद्धचा नियम’ आणि ‘निवडीबाबतचे तत्त्व’ या सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करा.

Q4) Define 'Sale' of Immovable Property. What are the Rights and Duties of Seller of Immovable Property? [15]

स्थावर मालमत्तेची ‘विक्री’ परिभाषित करा. स्थावर मालमत्तेच्या विक्रेत्याचे अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत?

Q5) Define 'Mortgage'. Explain the various kinds of Mortgages under Transfer of Property Act, 1882. [15]

‘गहाण’ची व्याख्या लिहा. मालमत्ता हस्तांतरण कायद्यांतर्गत विविध प्रकारचे गहाण स्पष्ट करा.

Q6) Define 'Easement'. Distinguish between Easement and Licence. [15]

‘Easement’ची व्याख्या करा. Easement आणि Licence मधील फरक स्पष्ट करा.

Q7) Explain the composition and functions of 'Real Estate Regulatory Authority'. [15]

‘रिअल इस्टेट रेग्युलेटरी अथॉरिटी’ची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा.

Q8) Explain the brief or answer in one/two sentences. (any five) [10]

थोडक्यात स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यांत उत्तर द्या. (कोणतेही पाच)

1) Lease of immovable property

स्थावर मालमत्तेचा भाडेपट्टा

2) Gift of immovable property

स्थावर मालमत्तेची भेट

3) Apartment under Maharashtra Apartment of Ownership Act, 1971

MOA कायदा, 1971 अंतर्गत ‘अपार्टमेंट’

4) Licence under Indian Easement Act, 1882

भारतीय सुविधाकार अधिनियम, 1882 अंतर्गत ‘परवाना’

5) Promoter under RERA Act

रेरा कायद्यांतर्गत प्रवर्तक

- 6) Ownership of Common areas and facilities
सामान्य क्षेत्रे आणि सुविधांची मालकी
 - 7) Customary Easement
प्रथागत सुखसोयी
 - 8) Doctrine of Lis-Pendense
दावा प्रलंबनचे तत्त्व
 - 9) 'Exchange' of Immovable Property
स्थावर मालमत्तेची 'एक्स्चेंज'
 - 10) Easements of Necessity
आवश्यकतेची सोय
-

Seat No	
------------	--

Fourth Year of the Five Year Law Course (Semester VII)
Second Year of the Three Year Law Course (Semester III)
Examination, July - 2024
COMPANY LAW

Sub. Code : 74813/74849/67355/64253/51090/51115

Day and Date : Saturday, 13/07/2024

Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

Instructions :

- 1) Attempt any four questions from Q. No. 1 to 7.
प्रश्न क्र. 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
- 2) Q. No. 8 is compulsory.
प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
- 3) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
- 4) In case of any ambiguity in Marathi version of the question paper due to unavailability of proper legal words, phrases etc. the same question in English Version shall be taken into account.
मराठी आवृत्तीत योग्य कायदेशीर शब्द, वाकप्रचार इ. उपलब्ध नसल्यामुळे प्रश्नपत्रिकेमध्ये काही संदिग्धता आढळल्यास इंग्रजी आवृत्तीतील प्रश्न अंतिम असेल.

Q.1. "A company is an artificial legal person created by law with a perpetual succession and a common seal." Explain. (15)

“कंपनी ही कायद्याने निर्माण केलेली एक कृत्रिम कायदेशीर व्यक्ती आहे. ज्याला चिरंतन वारसा आणि सार्वजनिक मोहर आहे” स्पष्ट करा.

Q.2. "The Memorandum of Association is the charter of the company and defines the limitations of the powers of company." Explain. (15)

“मेमोरेंडम ऑफ असोसिएशन ही कंपनीची सनद आहे आणि कंपनीच्या अधिकारांच्या मर्यादा परिभाषित करते.” स्पष्ट करा.

Q.3. Discuss the essential requisites of a valid Meeting. Explain different kinds of Meetings of the company? (15)

वैध सभेच्या आवश्यक बाबींवर चर्चा करा. कंपनीच्या विविध प्रकारच्या सभा स्पष्ट करा.

Q.4. Define Prospectus and explain the difference between a prospectus and statement in lieu of prospectus? (15)

प्रोस्पेक्टसची व्याख्या करा आणि प्रोस्पेक्टस आणि प्रोस्पेक्टसच्या ऐवजी पत्रक यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

Q.5. Explain the difference between nominal, subscribed and paid-up share capital of company. (15)

कंपनीच्या नाममात्र, सबस्क्रायब्ड आणि पेड-अप भाग भांडवलातील फरक समजावून सांगा.

Q.6. All shareholders are members but all members are not shareholders of the company. Discuss. (15)

सर्व भागधारक कंपनीचे सभासद असतात, परंतु सर्व सदस्य कंपनीचे भागधारक असत नाहीत. चर्चा करा.

Q.7. Explain the provisions relating to transfer and transmission of shares. (15)

भागांचे हस्तांतरण आणि प्रक्षेपण संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

Q.8. Explain the following OR write answers in one or two sentences. (Any Five)(10)

खालीलप्रश्न स्पष्ट करा किंवा एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही पाच)

a) Floatation / Commencement of Company

कंपनीची स्थापना / प्रारंभ

b) Unlimited Liability

अमर्यादित दायित्व

- c) Holding and Subsidiary Company
होल्डिंग अँड सबसिडियरी कंपनी
 - d) Special Resolution
विशेष ठराव
 - e) First Directors
प्रथम संचालक
 - f) Appointment of Director
संचालकांची नियुक्ती
 - g) Bonus Shares
बोनस शेअर्स
 - h) Winding up by Tribunal
न्यायाधिकरणाकडून कंपनीचे विसर्जन
 - i) Class Meeting of the Company
कंपनीची वर्ग सभा
 - j) Corporate Social Responsibility
कॉर्पोरेट सामाजिक दायित्व
-

Seat No	
------------	--

Fourth Year Of The Five Year Law Course (Semester- VII)
Second Year Of The Three Year Law Course (Semester III) CBCS
Examination, July - 2024
Public International Law (Paper IV)

Sub. Code : 74814 / 74850 / 67356 / 64254 / 51091 / 51116

Day and Date : Friday, 19/07/2024

Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

Instructions :

- 1) Attempt any four questions from Q. No. 1 to 7.
प्रश्न क्र. 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
- 2) Q. No. 8 is compulsory.
प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
- 3) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
- 4) In case of any ambiguity in Marathi version of the question paper due to unavailability of proper legal words, phrases etc. the same question in English Version shall be taken into account.
मराठी आवृत्तीत योग्य कायदेशीर शब्द, वाक्प्रचार इ. उपलब्ध नसल्यामुळे प्रश्नपत्रिकेमध्ये काही संदिग्धता आढळल्यास इंग्रजी आवृत्तीतील प्रश्न अंतिम असेल.

Q.1. What do you mean by International Law? Explain various theories as to the basis of International Law. (15)

आंतरराष्ट्रीय कायदा म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा आधार म्हणून विविध सिद्धांत स्पष्ट करा.

Q.2. Discuss various theories as to Subjects of International Law. At present time, which theory is more correct?

आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे विषय (Subjects of International Law) या विषयी विविध सिद्धांतांवर चर्चा करा. सध्या कोणता सिद्धांत अधिक योग्य आहे? (15)

- Q.3.** Explain various sources of International Law (15)
आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.
- Q.4.** What is Recognition of State? Whether there is a law on the Recognition of State? What are the various theories of State Recognition? (15)
राज्याची मान्यता म्हणजे काय? राज्याच्या मान्यतेबाबत कायदा आहे का? मान्यतेबाबत विविध सिद्धांत काय आहेत?
- Q.5.** What is the concept of State Responsibility? What are its kinds? (15)
राज्याच्या जबाबदारीची संकल्पना काय आहे? त्याचे प्रकार काय आहेत?
- Q.6.** What is Air Law? Explain the Basic Principles of Air Law. (15)
हवाई कायदा काय आहे? हवाई कायद्याची मूलभूत तत्वे स्पष्ट करा.
- Q.7.** What do you mean by Nationality? Explain how the Nationality is Acquired? (15)
On what grounds Nationality can be terminated?
राष्ट्रीयत्व म्हणजे काय? राष्ट्रीयत्व कसे प्राप्त केले जाते ते स्पष्ट करा. कोणत्या आधारावर राष्ट्रीयत्व संपुष्टात आणले जाऊ शकते?
- Q.8.** Explain the following or answers in one/two sentences (Any Five) (10)
खालील प्रश्नांची उत्तरे एक/ दोन वाक्यात स्पष्ट करा. (कोणतेही पाच)
- Aggression
आक्रमकता
 - Extradition
प्रत्यार्पण
 - Purposes of United Nations
संयुक्त राष्ट्रांची उद्दिष्ट्ये
 - National Waters
राष्ट्रीय जल
 - Oppenheim's Revised definition of International Law
आंतरराष्ट्रीय कायद्याची ओपनहेमची सुधारित व्याख्या

f) Grounds for termination of treaty

करार संपुष्टात आणण्यासाठीची कारणे

g) Meaning of State given under Montevideo Convention on the Rights and Duties of States, 1933.

मॉन्टेव्हिडिओ कन्व्हेन्शन ऑन राईट्स अँड ड्युटीज ऑफ स्टेट्स, 1933 अंतर्गत दिलेला राज्याचा अर्थ

h) Partial Succession

आंशिक उत्तराधिकारी

i) Article 2 of the United Nations Charter

संयुक्त राष्ट्रांच्या चार्टरचा अनुच्छेद 2

j) Rebus Sic Stantibus

रिबस सीक स्टॅंटिब्स

Seat No	
------------	--

**Fourth Year Of Five Year Law Course (Semester- VIII)
Second Year Of The Three Year Law Course (Semester- III)
Examination, August - 2024
CRIMINOLOGY (Paper - V)**

Sub. Code : 74815 / 74851 / 67357/ 64255 /51092 /51117

Day and Date : Friday, 02/08/2024

Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

Instructions :

- 1) Attempt any four questions from Q. No. 1 to 7.
प्रश्न क्र. 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
- 2) Q. No. 8 is compulsory.
प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
- 3) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
- 4) In case of any ambiguity in Marathi version of the question paper due to unavailability of proper legal words, phrases etc. the same question in English Version shall be taken into account.
मराठी आवृत्तीत योग्य कायदेशीर शब्द, वाक्प्रचार इ. उपलब्ध नसल्यामुळे प्रश्नपत्रिकेमध्ये काही संदिग्धता आढळल्यास इंग्रजी आवृत्तीतील प्रश्न अंतिम असेल.

Q.1. Explain in detail the major Schools of Criminology. (15)

क्रिमिनोलॉजीच्या प्रमुख स्कूलसचे तपशीलवार वर्णन करा.

Q.2. Explain in detail the concept of White Collar Crimes. Explain the causes for the growth of White Collar Crimes and Legal Measures of its control in India. (15)

व्हाईट कॉलर क्राईमची संकल्पना सविस्तरपणे सांगा. भारतात व्हाईट कॉलर गुन्ह्यांच्या वाढीची कारणे आणि त्याच्या कायदेशीर नियंत्रणाचे उपाय स्पष्ट करा.

Q.3 Write a detailed note on Punishment. Also discuss the significance of Sentencing Process post-trial. (15)

शिक्षा या संकल्पनेचे तपशीलवार वर्णन करा. तसेच ट्रायल नंतरच्या सेंटेंसिंग प्रक्रियेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Q.4. What is Imprisonment? Illustrate with the historical details the Administrative Organization of Prisons. (15)

तुरुंगवास म्हणजे काय ? कारागृहांची प्रशासकीय व्यवस्था ऐतिहासिक तपशिलांसह स्पष्ट करा.

Q.5. Explain in detail the concept Probation and the Legislative Framework of Probation in India. (15)

प्रोबेशनची संकल्पना काय आहे ते लिहा आणि भारतातील प्रोबेशनचे लेजिस्लेटिव्ह फ्रेमवर्क संदर्भात तपशीलवार वर्णन करा.

Q.6. Explain the Meaning and Scope of Victimology. Explain the characteristics of Victims. (15)

व्हिक्टिमोलॉजीचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. विक्टिमसूची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q.7 Explain with the help of Case Law the role of Indian Judiciary in protecting the interests of Crime Victims. (15)

गुन्ह्यातील पीडितांच्या हिताचे रक्षण करण्यात भारतीय न्यायपालिकेची भूमिका न्यायिक निवाड्याच्या मदतीने स्पष्ट करा.

Q.8 Explain the following OR Answer in One / Two Sentences (Any Five). (10)

खालील संकल्पना स्पष्ट करा किंवा एक / दोन वाक्यांमध्ये उत्तरे द्या (कोणतेही पाच).

a) Any two points explaining Significance of Criminology

क्रिमिनोलॉजीचे महत्त्व स्पष्ट करणारे कोणतेही दोन मुद्दे

b) What is Legislative Meaning of Juvenile Delinquency in India?

बालगुन्हेगारीचा भारतीय कायद्यान्वये अर्थ काय आहे ?

c) Any two categories of Organised Crimes.

संघटित गुन्ह्यांचे कोणतेही दोन प्रकार

d) What is Suspension of Sentence?

शिक्षेचे निलंबन म्हणजे काय?

e) Open Air Prisons : Any two Objectives

खुले कारागृह : कोणतीही दोन उद्दिष्ट्ये

f) Any two Conditions for granting Parole

पॅरोल मंजूर करताना विचारात घेतले जाणारे कोणतेही दोन मुद्दे

g) Significance of Pardoning powers as Extra-Judicial Corrective measure

अतिरिक्त-न्यायिक सुधारात्मक उपाय म्हणून क्षमा अधिकारांचे महत्त्व

h) Any two points explaining Victim Compensation Scheme under CrPC

CrPC अंतर्गत पीडित नुकसान भरपाई योजना स्पष्ट करणारे कोणतेही दोन मुद्दे

i) Any two characteristics of Women Victims

महिला पीडितांची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये

j) Any two characteristics of Witness Protection Scheme in India

भारतातील साक्षीदार संरक्षण योजनेची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये

SQ-107

Total No. of Pages : 03

Seat No.	
-------------	--

**Fourth Year of the Five Year Law Course (Semester-VIII)
Second Year of the Three Year Law Course (Semester-IV)**

CBCS

Examination, July 2024

Interpretation of Statutes

Sub. Code : 74817/74853/67358/64256/51093/51118

Day and Date: Tuesday, 02-07-2024

Total Marks: 70

Time: 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) Attempt Any Four questions from Q. No. 1 to Q. No. 7.
 - 2) Q. No. 8 is Compulsory.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) In case of ambiguity in the Marathi question or ambiguity in the words/terms used in Marathi question, the corresponding English question shall be considered.
- 1) प्रश्न क्रमांक 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 - 2) प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
 - 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) प्रश्नपत्रिकेमध्ये मराठी भाषेतील प्रश्नामध्ये काही संदिग्धता असल्यास अथवा योग्य शब्द उपलब्ध नसल्यास इंग्रजी प्रश्न गृहीत धरण्यात येईल.

Q.1) Write a detailed note on the meaning, purpose and importance of interpretation of law. **(15)**

कायद्याच्या व्याख्येचा अर्थ, उद्देश आणि महत्त्व यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

Q.2) Explain judicial law making in India. **(15)**

भारतात न्यायिक कायदा बनवणे, स्पष्ट करा.

Q.3) Write a complete note on the literal rules of interpretation. **(15)**

कायद्याच्या अर्थ लावण्याच्या शब्दशः शाब्दिक नियमावर संपूर्ण टिप लिहा.

Q.4) Explain different Internal Aids to interpretation of statutes. (15)

कायद्याचे स्पष्टीकरण करण्यासाठी विविध अंतर्गत सहाय्यांचे स्पष्टीकरण द्या.

Q.5) Write any Three Presumption in statutory interpretation. (15)

वैधानिक विवेचनामधील कोणतेही तीन गृहितक लिहा.

Q.6) Write any Three Consideration in statutory interpretation. (15)

वैधानिक विवेचनामधील कोणतेही तीन विचार लिहा.

Q.7) Explain Strict interpretation of Penal statutes. (15)

दंडात्मक कायद्याचे कठोर अर्थ स्पष्ट करा.

Q.8) Explain the following or answer in one/two sentences (Any Five) (10)

खालील कोणतेही पाच स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

i) Explain - Noscitur A Sociis

Noscitur A Sociis - स्पष्ट करा.

ii) Explain - Judicial restraint

न्यायिक प्रतिबंध स्पष्ट करा.

iii) Rule of Eiusdem generis

Eiusdem generis चा नियम

iv) Parliamentary debate

संसदीय चर्चा

v) Golden Rule

गोल्डन रूल

vi) Mischief Rule

मिस्चिफ रूल

vii) Statutes in pari materia

Statutes in pari materia

viii) Preamble of the Constitution

संविधानाचे प्रास्ताविक

ix) Legislative gap

कायद्यातील त्रुटी/अंतर

x) Reddendo singula singulis

Reddendo singula singulis

SQ-108

Total No. of Pages : 03

Seat No.	
-------------	--

**Second Year of the Three Year Law Course (Semester-IV)
Fourth Year of the Five Year Law Course (Semester-VIII)
(CBCS)**

Examination, July 2024

International Human Rights - (Paper-II)

Sub. Code : 74818/74854/67359/64257/51094/51119

Day and Date: Saturday, 06-07-2024

Total Marks: 70

Time: 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) Attempt Any Four questions from Q. No. 1 to Q. No. 7.
 - 2) Q. No. 8 is Compulsory.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) In case of ambiguity in the Marathi question or ambiguity in the words/terms used in Marathi question, the corresponding English question shall be considered.
- 1) प्रश्न क्रमांक 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 - 2) प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
 - 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) प्रश्नपत्रिकेमध्ये मराठी भाषेतील प्रश्नामध्ये काही संदिग्धता असल्यास अथवा योग्य शब्द उपलब्ध नसल्यास इंग्रजी प्रश्न गृहीत धरण्यात येईल.

Q.1) Write the definition, scope and importance of human rights. Also explain the classification of human rights in detail. **(15)**

मानवी हक्कांची व्याख्या, व्याप्ती आणि महत्त्व लिहा. तसेच मानवी हक्कांचे वर्गीकरण तपशीलवार सांगा.

Q.2) Discuss the role played by the ILO, WHO and FAO for the preservation and promotion of human rights. **(15)**

ILO, WHO आणि FAO यांनी मानवी हक्कांचे जतन आणि संवर्धन करण्यासाठी बजावलेल्या भूमिकेची चर्चा करा.

Q.3) Explain in detail the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966. (15)

आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक हक्क, 1966 वरील आंतरराष्ट्रीय करारामध्ये समाविष्ट असलेल्या अधिकारांचे तपशीलवार वर्णन करा.

Q.4) Explain the provisions contained in the "Convention against Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 1984." (15)

कन्व्हेंशन अगेन्स्ट टॉचर अँड अदर क्रूएल, इनह्युमन ऑर डी ग्रेडिंग ट्रीटमेंट ऑर पनिशमेंट, 1984, मधील तरतुदी स्पष्ट करा.

Q.5) Elaborate the rights included in the American Convention on Human Rights, 1969. (15)

अमेरिकन कन्व्हेंशन ऑन ह्युमन राइट्स, 1969 मध्ये समाविष्ट असलेल्या अधिकारांची माहिती द्या.

Q.6) Who is a Refugee? Explain in detail the Convention relating to the status of Refugees, 1951. (15)

निर्वासित म्हणजे कोण? निर्वासितांच्या स्थितीशी संबंधित अधिवेशन, 1951 तपशीलवार स्पष्ट करा.

Q.7) Discuss the role played by the Indian judiciary for the protection and preservation of human rights in India. (15)

भारतातील मानवी हक्कांचे संरक्षण आणि संवर्धन यासाठी भारतीय न्यायव्यवस्थेने बजावलेल्या भूमिकेची चर्चा करा.

Q.8) Explain the following or answer in one/two sentences (Any Five) (10)

खालील कोणतेही पाच स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

i) Which body has succeeded the Permanent Court of International Justice?

‘पर्मनंट कोर्ट ऑफ इंटरनॅशनल जस्टीस’ ची जागा कोणत्या कोर्टाने घेतली आहे?

- ii) Who can have access to the International Court of Justice as per the statute of the ICJ?
ICJ च्या कायदानुसार आंतरराष्ट्रीय न्यायालयात कोण न्याय मागू शकतो?
- iii) Name the International NGO who works in the area of rights of Prisoners of Conscience.
प्रिजनर ऑफ कॉन्सन्स कैद्यांच्या हक्कांच्या क्षेत्रात काम करणाऱ्या आंतरराष्ट्रीय NGO चे नाव सांगा.
- iv) Which specialized agency of the UNO pays greater attention to child nutrition?
UNO ची कोणती विशेष संस्था बालपोषणाकडे विशेष लक्ष देते?
- v) The International Covenant on Civil and Political Rights, 1966 represents which generation of human rights?
नागरी आणि राजकीय हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय करार, 1966 मानवी हक्कांच्या कोणत्या पिढीचे प्रतिनिधित्व करतो?
- vi) Give the meaning of genocide.
नरसंहाराचा अर्थ लिहा.
- vii) Name the regional organization founded on 8th December, 1985 by the South Asian Countries.
8 डिसेंबर, 1985 रोजी दक्षिण आशियाई देशांनी स्थापन केलेल्या प्रादेशिक संघटनेचे नाव सांगा.
- viii) What is full form of CEDAW?
CEDAW म्हणजे काय?
- ix) The Protection of Human Rights Act, 1993 is responsible for the establishment of which Commission in India?
मानवाधिकार संरक्षण कायदा, 1993 भारतात कोणत्या आयोगाच्या स्थापनेसाठी जबाबदार आहे?
- x) How are rights created according to the Historical Theory of Rights?
हक्कांच्या ऐतिहासिक सिद्धांतानुसार अधिकार कसे निर्माण केले जातात?

Seat No.	
-------------	--

Fourth Year of the Five Year Law Course (Semester-VIII)
Second Year of Three Year Law Course (Semester-IV) (CBCS)

Examination, July 2024

Administrative Law (Paper-III)

Sub. Code : 74855/74819/67360/64258/51095/51120

Day and Date : Thursday, 11/07/2024

Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

Instructions : 1) Attempt any four questions from Question No. 1 to 7.

2) Question No. 8 is compulsory.

3) Figures to the right indicate full marks.

4) If there is any ambiguity in the Marathi language question or if the correct Marathi word is not available then the corresponding English language question will be considered.

1) प्रश्न क्रमांक 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

2) प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.

3) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

4) प्रश्नपत्रिकेमधील मराठी भाषेतील प्रश्नामध्ये काही संदिग्धता किंवा अस्पष्टता असल्यास अथवा योग्य मराठी शब्द उपलब्ध नसल्यास इंग्रजी भाषेतील प्रश्न गृहीत धरण्यात येईल.

Q1) Write a detailed note on nature, scope and significance of Administrative Law in modern Welfare State. [15]

आधुनिक कल्याणकारी राज्यात प्रशासकीय कायद्याचे स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्त्व यावर तपशिलवार नोंद लिहा.

Q2) Write a detailed note on necessity of delegated legislation and Judicial control of delegated legislation. [15]

प्रत्यायोजित कायद्याची आवश्यकता आणि त्यावर न्यायालयीन नियंत्रण यावर तपशिलवार नोंद लिहा.

Q3) Write a detailed note on significance of principles of natural justice in Judicial [15]
and Quasi-Judicial proceedings in the light of landmark judicial decisions.

ऐतिहासिक न्यायिक निर्णयांच्या आधारे न्यायिक आणि अर्ध-न्यायिक कार्यवाहीत नैसर्गिक न्याय तत्वांच्या महत्त्वावर विस्तृत चर्चा करा.

Q4) Write an exhaustive note on grounds of Judicial control of administrative action. [15]

प्रशासकीय कारवाईच्या न्यायिक नियंत्रणाच्या कारणांवर विस्तृतपणे चर्चा करा.

Q5) Write a detailed note on necessity for conferring discretionary powers on [15]
administrative authorities and limitations on exercise discretionary powers.

प्रशासकीय अधिकाऱ्यांना विवेकाधिन अधिकार प्रदान करण्याची आवश्यकता आणि विवेकाधिकार वापरण्यावरील मर्यादा याबाबत तपशिलवार टीप लिहा.

Q6) Write an exhaustive note on informal methods of settlement of disputes and [15]
their significance in redressal of grievances against the administration.

विवादांचे निराकरण करण्याच्या अनौपचारिक पद्धती आणि प्रशासनाविरुद्धच्या तक्रारींचे निवारण करण्यात त्यांचे महत्त्व याबाबत सविस्तरपणे टिपण लिहा.

Q7) Explain in detail the salient features of Right to information Act, 2005. [15]

माहिती अधिकार कायदा, 2005ची ठळक वैशिष्ट्ये विस्तृत स्वरूपात लिहा.

Q8) Explain the following or answer in one/two sentences. (any five) [10]

खालील कोणतेही पाच स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यांत उत्तर द्या.

1) Doctrine of Rule of Law

कायद्याचे राज्य

2) Meaning of Tribunal

न्यायाधिकरणाचा अर्थ

3) Legitimate Expectation

कायदेशीर अपेक्षा

4) Administrative appeals

प्रशासकीय आवाहन

- 5) Public Interest Litigation
जनहित याचिका
 - 6) Government's privileges in legal proceedings
कायदेशीर कार्यवाहीमध्ये सरकारचे विशेषाधिकार
 - 7) Res-judicata
रेस-जुडीकेटा
 - 8) Sovereign Function
सार्वभौम कार्य
 - 9) Ombudsman
लोकपाल
 - 10) Writ remedy
प्राधिलेख उपाय
-

Seat No	
------------	--

Second Year of The Three Year Law Course (Semester- IV)

Fourth Year of Five Year Law Course (Semester - VIII)

Examination, July - 2024

Banking and Insurance Law (Paper - IV)

Sub. Code : 74820 / 74856 / 67361 / 64259 / 51096 / 51121

Day and Date : Tuesday, 16/07/2024

Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

Instructions :

- 1) Attempt any four questions from Q. No. 1 to 7.
प्रश्न क्र. 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
- 2) Q. No. 8 is compulsory.
प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
- 3) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
- 4) In case of any ambiguity in Marathi version of the question paper due to unavailability of proper legal words, phrases etc. the same question in English Version shall be taken into account.
मराठी आवृत्तीत योग्य कायदेशीर शब्द, वाक्प्रचार इ. उपलब्ध नसल्यामुळे प्रश्नपत्रिकेमध्ये काही संदिग्धता आढळल्यास इंग्रजी आवृत्तीतील प्रश्न अंतिम असेल.

Q.1. Define the term, Banking. Explain Banker's duty of secrecy. (15)

बँकिंग या शब्दाची व्याख्या सांगा. बँकरचे गुप्ततेचे कर्तव्य समजावून सांगा.

Q.2. Define Negotiable Instrument. What is the procedure for filling complaint u/s 138 of Negotiable Instruments Act? (15)

निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंटची व्याख्या सांगा. निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स कायद्याच्या कलम 138 अन्वये तक्रार करण्याची काय प्रक्रिया आहे?

Q.3. Write a detail note on Composition, Management and Functions of RBI. (15)

आर.बी.आई. ची रचना, व्यवस्थापन आणि कार्ये यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

- Q.4.** Write a detailed note on composition, powers and functions of Banking Ombudsman.
बँकिंग लोकपालाची रचना, अधिकार आणि कार्ये यावर तपशीलवार लेख लिहा. (15)
- Q.5.** What is the importance of the Principle of Insurable Interest in Insurance Contract?
विमा करारामध्ये विमायोग्य हितसंबंध या तत्वाचे महत्त्व स्पष्ट करा. (15)
- Q.6.** Define the term, Risk. Explain the circumstances affecting the risk in life insurance contract.
जोखीमची व्याख्या सांगा. जीवन विमा करारात जोखमीवर परिणाम करणाऱ्या कोणत्या परिस्थिती आहेत? (15)
- Q.7.** What are the salient features of Insurance Regulatory and Development Authority Act, 1999?
विमा नियामक आणि विकास प्राधिकरण कायदा, 1999 ची ठळक वैशिष्ट्ये कोणती आहेत? (15)
- Q.8.** Explain any five from the following in one/two sentences. (10)
एक किंवा दोन वाक्यांत उत्तरे द्या. (कोणतेही पाच)
- No fault Liability / कोणतेही दोष दायित्व नसणे
 - Banker's lien / बँकरचा धारणाधिकार
 - E-banking / ई-बँकिंग
 - D.R.T. / डी.आर.टी.
 - Effect of Misrepresentation in Insurance Contract
विमा करारातील चुकीच्या माहितीचा परिणाम
 - Life Insurance / जीवन विमा
 - Third Party Liability / तृतीय पक्ष दायित्व
 - Insurance Ombudsman / विमा लोकपाल
 - Bank / बँक
 - Bankers Book / बँकर्स बुक

Seat No	
------------	--

**Fourth Year of the Five Year Law Course (Semester- VIII)
Second Year of the Three Year Law Course (Semester- IV)**

**Examination, August - 2024
Alternative Dispute Resolution**

Sub. Code : 74821 / 74857 / 67362 / 64260 / 51097 / 51122

Day and Date : Thursday, 01/08/2024

Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

Instructions :

- 1) Attempt any four questions from Q. No. 1 to 7.
प्रश्न क्र. 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
- 2) Q. No. 8 is compulsory.
प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
- 3) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात. -
- 4) In case of any ambiguity in Marathi version of the question paper due to unavailability of proper legal words, phrases etc. the same question in English Version shall be taken into account.
मराठी आवृत्तीत योग्य कायदेशीर शब्द, वाक्प्रचार इ. उपलब्ध नसल्यामुळे प्रश्नपत्रिकेमध्ये काही संदिग्धता आढळल्यास इंग्रजी आवृत्तीतील प्रश्न अंतिम असेल.

Q.1. Explain briefly the need for Alternative Dispute Resolution System. (15)

वैकल्पिक विवाद निराकरण प्रणालीची आवश्यकता थोडक्यात स्पष्ट करा.

Q.2. Narrate the salient features of Arbitration and Conciliation Act, 1996. (15)

लवाद आणि सामंजस्य कायदा, 1996 ची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.

Q.3. Who is negotiator ? Explain the powers and qualities of a negotiator. (15)

निगोशिएटर कोण आहे? निगोशिएटरची अधिकार आणि गुण स्पष्ट करा.

- Q.4.** What is Mediation? Explain the advantages of mediation. (15)
मध्यस्थी म्हणजे काय? मध्यस्थीचे फायदे समजावून सांगा.
- Q.5.** Who is Conciliator ? Describe the role of Conciliator. (15)
कॉन्सिलिएटर कोण आहे? सामंजस्याच्या भूमिकेचे वर्णन करा.
- Q.6.** Explain in detail the role of Plea Bargaining for ensuring access to justice. (15)
न्याय मिळण्याची खात्री करण्यासाठी प्ली बार्गेनिंगची भूमिका तपशीलवार स्पष्ट करा.
- Q.7.** Discuss the provisions of Code of Civil Procedure, 1908 that govern 'Court Annexed ADR' in India. (15)
भारतातील सिव्हिल प्रोसिजर संहिता, 1908 च्या न्यायालय संलग्नित ADR तरतुदींची चर्चा करा.
- Q.8.** Explain the following OR Answer in one/two sentences (Any five) (10)
खालील प्रश्न स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही पाच)
- Stages of mediation / मध्यस्थीचे टप्पे
 - Lok adalat / लोक अदालत
 - Sec. 320 of CRPC / CRPC कलम 320
 - Family Court / कौटुंबिक न्यायालय
 - Arbitral tribunal / लवाद न्यायाधिकरण
 - UNCITRAL
 - Nyaya Panchayat / न्याय पंचायत
 - Seven element of negotiation
Negotiation चे सात घटक
 - Arbitral Award / लवाद पुरस्कार
 - Justice Malimath Committee Report / न्यायमूर्ती मल्लिमठ समितीचा अहवाल